

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ У КОНТЕКСТІ
ОСВІТНЬОЇ ПЕДАГОГІКИ ВНЗ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ
З ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
СПОРТУ**

Періодичне видання

Випуск 5

РІВНЕ – 2008

Збірник наукових статей з галузі фізичної культури та спорту „Проблеми фізичного виховання у контексті освітньої педагогіки ВНЗ”. – Рівне: РДГУ, 2008 – Випуск 5. – 131 с.

Упорядник: Демчук С. П., кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доц. кафедри ТМФВ.

За загальною редакцією завідувача кафедрою ТМФВ к.п.н., проф. **Кіндрата В.К.** Рівненського державного гуманітарного університету.

У збірнику вміщено наукові праці вчених, аспірантів, вчителів-методистів, вчителів-новаторів. Збірник статей буде корисним для вчителів і викладачів фізичної культури, тренерів, спортсменів, усіх, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку фізичної культури та спорту.

Друкується за рішення науково-методичної ради РДГУ (протокол № 4, від 19.03.2008 року)

Друкується за рішенням кафедри ТМФВ від 11.03.2008 року.

Відповідальність за інформаційну достовірність поданих матеріалів у наукових працях несе автор публікації.

Загалом, навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується навчальним планом (робочим навчальним планом) і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги в навчальному процесі практичних, семінарських і лабораторних занять.

Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача. Самостійна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та методичними посібниками, науковою літературою та періодичними виданнями, конспектами лекцій, навчально-лабораторним обладнанням, електронно-обчислювальною технікою тощо. Водночас, методичне забезпечення самостійної роботи студентів повинне передбачати й засоби самоконтролю (тести, пакет контрольних завдань тощо).

Часом, самостійна робота студента можлива, а іноді й необхідна за участю викладача або іншого фахівця вищого закладу освіти, зокрема, при організації самостійної роботи студентів з використанням унікального обладнання та устаткування, складних систем доступу до інформації (комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування) тощо.

Таким чином, узагальнюючи все вищесказане, можна зробити **висновок**, що самостійна робота у вузі, з однієї сторони, є основною формою організації та управління пізнавальною діяльністю студентів, а з іншої, є основним засобом засвоєння студентами навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Викл. каф. ТМФВ Мамчур С.Л.

ЗАСОБИ ГІМНАСТИКИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМІНЬ У ПРОЦЕСІ УЧБОВОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

У робочій програмі з фізичної культури для студентів університету визначені професійні уміння, якими необхідно оволодіти

студентам на заняттях з спортивно-педагогічних дисциплін. Серед них – вимоги, пов'язані з уміннями організації та проведення уроку, володіння термінологією під час пояснення та запису вправ, демонстрації рухових дій, вміння застосувати теоретичні знання в процесі вивчення вправи, виправлення помилок, вибір вправ з ціллю корекції техніки виконання рухової дії, використання засобів страховки та допомоги. Порівняння цих вимог по спортивно-педагогічним дисциплінам показує, що для формування цих умінь достатньо користуватися засобами гімнастики, такими, як стройові, прикладні, загальнорозвиваючі, вільні вправи, різновидності ходьби, бігу та стрибків, вправи на гімнастичних приладах та ін. Це дає підставу говорити про переваги та універсальність засобів гімнастики, про можливість використання їх для формування дидактичних умінь.

Провівши дослідження щодо формування професійно-педагогічних умінь, безпосередньо в процесі учбової практики з гімнастики ми побачили, що в стройових вправах студенти можуть правильно, чітко та голосно подавати команди, триматися перед строем, вести підрахунок, перешиковуватись, але в той же час не вміють домогтися виконання своїх команд, не „бачать групу”, не вміють послідовно виправляти помилки, розгублюються й не можуть використати методичку навчання руховим діям, коли клас, більш ніж на 50%, раніше з цими діями не був знайомий.

В загальнорозвиваючих вправах студенти правильно, згідно з термінологією пояснюють та показують вправи, дають супроводжуючий, рахунок, виконують дзеркальний показ та технічно грамотно демонструють вправу, однак не домагаються її якісного виконання учнями. Зауваження щодо виправлення помилок часто носять констатуючий характер і робляться безсистемно. Спроби привести вправу до еталону не виконуються через дефіцит часу на уроці.

У вправах на гімнастичних приладах та по акробатиці студенти правильно називають вправи, надають допомогу, правильно виконують захвати для надання страховки, дають підвідні вправи. Зіткнувшись з невмінням учнів, студенти багаторазово намагаються подолати його, але безуспішно. Тут проявляється невміння застосувати необхідну для конкретного випадку методичку, спосіб організації навчання, педагогічний вплив. Студенти не здатні відрізнити головне від другорядного, не знають послідовності виправлення помилок; не в змозі використати страховку як навчальний засіб, вкластися з вирішенням рухового завдання у відведений час, адекватно підібрати підвідні вправи.

Що стосується умінь, пов'язаних з технікою вправ, які забезпечують розвиток фізичних якостей студенти не завжди можуть

розчленувати ці вправи на прості складові частини, підібрати підвідні вправи, створити полегшені умови для їх виконання. У формуванні, умінь студентів організувати рухову діяльність відсутні й дидактичні елементи. Головний засіб (стройові вправи) вивчається суто термінологічно. Студенти не володіють раціональними способами перешиковування групи, розміщенням її при виконанні вправ на гімнастичних приладах, на нестандартному обладнанні, а також під час страховки. Таким чином, штучність, відсутність доцільності, спрямованості, ініціативного мислення та логіки виконання студентами стройових вправ не дозволяє виробити в них викладацькі вміння оптимального рівня.

Щодо загальнорозвиваючих вправ, як основного засобу підготовчої частини уроку, то вони залишаються другорядним об'єктом у вузі. Запас вправ у більшості студентів бідний – 15–20, хоча їх нараховується 1,5–2 тисячі. Студенти виконують усі вправи згідно з технічними вимогами. Комплекс таких вправ з „успіхом” використовується майбутніми вчителями фізкультури в будь-якому виді уроку. Замість вміння підмічати та виправляти помилки пам'ять тренується на можливих неточних діях та вивченні на них зауважень. Вироблення викладацьких умінь з допомогою акробатичних вправ та на гімнастичних приладах в основному зосереджене на страховці та допомозі. Студенти непогано оволодівають відповідними прийомами, однак в них не простежується навчальна суть.

Таким чином, схематичність, відірваність від єдиного навчального процесу, поверхове знайомство із змістом – це основні негативні моменти під час навчання руховим діям з використанням засобів гімнастики для формування дидактичних умінь студентів.

К.н.ф.в., доц. каф. ТМФВ Демчук С.П.

ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ВНЗ

Науково-технічна революція, яка розгорнулася в середині ХХ століття, постійне і швидке збільшення наукової інформації вирішально впливає на всі сфери життя суспільства. В цих умовах закономірно підвищується суспільна роль освіти, яка з одного боку реагує на досягнення науково-технічного прогресу, з іншого, забезпечує його подальший розвиток. Це спонукає до постійних змістових стратегічно-спрямованих змін в системі освіти, основу яких складають: збільшення кількості інформації, її якісної складності,

ЗМІСТ

Кіндрат В.К. Концепція освітньої діяльності та перспективи розвитку підготовки фахівців напряму „Фізичне виховання” в Рівненському державному гуманітарному університеті	3
Кіндрат В.К. Розвиток педагогічних здібностей у процесі самостійної роботи майбутніх вчителів фізичної культури	14
Мамчур С.Л. Засоби гімнастики як основа формування педагогічних умінь у процесі учбової практики студентів педагогічного факультету	19
Демчук С.П. Основні критерії ефективності підготовки фахівців ВНЗ	21
Злуніцина Н.В., Наумова Н.І. Нетрадиційні методи у зміцненні та оздоровленні організму людини	
Полюхович Л. Формування здорового способу життя, як складова частина фізичного виховання студентів	30
Брежицька І. Медико-педагогічний контроль за розвитком фізичних якостей студентів	34
Кузнєцова О.Т. Організація самостійної роботи студентів педагогічних вузів з дисципліни „Теорія і методика тестування у фізичному вихованні”	38
Шумарова О. Особливості використання нетрадиційних засобів фізичного виховання (на прикладі національної скаутської організації України „пласт”)	47
Власюк Г.І. Проблеми професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури	51
Чалій Л.В. Спортивний туризм як складова фізичної культури	57
Дутчак В.В. Методика розвитку витривалості, гнучкості та прудкості	63
Тройнін І.О. Важливі аспекти педагогічної майстерності вчителя фізичної культури	69
Семенович С.В. Алкоголь у молодіжному середовищі	71
Базиліук Н.О., Ужеліна О.М. Новітні технології фізичного виховання студентської молоді	78
Панчук А.П. Позакласна фізкультурно-масова робота	84
Колесник Ж.М. Психологічна культура майбутнього вчителя фізичної культури	89
Залужна С. „Особливості навчання рухових дій у фізичному вихованні”	92
Парфенюк М.Г. Організація форм фізичного виховання у позаурочний час	97

Янчук В.П. Особливості впливу занять фізичної культури на людей розумової праці	103
Лукашук І. Витривалість в системі спортивної підготовки спортсменів – регбістів віком 10-12 років	111
Вітрук В.О. Розумова працездатність, як психолого-педагогічна проблема	115
Пасєка М. Особливості навчання дітей самостійним заняттям	119
Радіца М. Формування вмінь і навичок працювати самостійно.....	125

Наукове видання

ЗБІРНИК

наукових статей з галузі фізичної культури та спорту

**ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У
КОНТЕКСТІ ОСВІТНЬОЇ ПЕДАГОГІКИ ВНЗ**

Періодичне видання

Випуск 5

Збірник наукових статей з галузі фізичної культури та спорту „Проблеми фізичного виховання у контексті освітньої педагогіки ВНЗ”. – Рівне: РДГУ, 2008 – Випуск 5. – 131 с.

Підписано до друку 19.03.2008 р. Формат 60x84 1/16.

Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний.

Друк різнографічний. Умовн. друк. арк. 7,7.

Наклад 300 прим. Зам. № 46/1.

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету